

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 14/2009 rd

Landsbygden och ett välmående Finland: Stats- rådets landsbygdspolitiska redogörelse

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 maj 2009 statsrådets redogörelse Landsbygden och ett välmående Finland: Statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse (SRR 5/2009 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

- landsbygdsråd Eero Uusitalo, jord- och skogsbruksministeriet
- överinspektör Pentti Kananen, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Juha Ruippo, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Dessutom har Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC lämnat skriftligt utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Social- och hälsovårdsutskottet har behandlat redogörelsen med särskild fokus lagd på tillgången till social- och hälsovårdstjänster. Som också regeringen påpekar i redogörelsen påverkas såväl livskvaliteten för både åretruntboende och fritidsboende på landsbygden som landsbygdens livskraft av att det finns tjänster i tillräcklig mängd att tillgå. Regeringens mål är att med beaktande av lokala omständigheter sörja för tillgången till offentlig service för medborgarna oavsett befolkningstäthet och avstånd i landsbygdsområdena. Men för det behövs omstruktureringar och flexibla lösningar som bygger på lokala förhållanden och behov.

Utskottet är helt överens med regeringen om att tryggheten av social- och hälsovårdsservice kräver särskild uppmärksamhet i och med att befolkningen i landsbygdskommunerna krymper och åldras. I redogörelsen behandlas den privata sektorns och organisationernas roll som tjänstetillhandahållare. Regeringen betonar behovet av att stärka organisationernas roll och vikten av deras partnerskap med den offentliga sektorn i serviceproduktionen.

Det är viktigt att den sociala sammanhållningen stärks och att det allmänna och den tredje sektorn skapar nya verksamhetsformer. Men samtidigt måste den offentliga sektorns ansvar för att ordna social- och hälsovårdstjänster kvarstå när det gäller glesbygder.

För att servicen ska kunna utvecklas behövs det ett tvärssektoriellt samarbete och mindre rigorösa gränser mellan förvaltningarna. Som det konstateras i redogörelsen behövs det samserviceenheter, serviceinnovationer och ny teknik såsom telemedicin via bredband för att trygga närservicen. Gamlas möjligheter till tryggt boende i hemmet kan förbättras genom att utveckla närstående vården och mobila tjänster och tillhandahålla ett allsidigt utbud av hemtjänster och hemhjälp. Det är viktigt att man går in för att precisera begreppet närservice i enlighet med redogörelsen, understryker utskottet.

Också gårdarna kommer enligt redogörelsen att framöver spela en allt viktigare roll när det gäller att bygga upp nya välfärdstjänster. Som exempel nämns den s.k. Green Care-verksamheten som integrerar naturmiljön i vårdtjänstinnehållet och skapar nya sysselsättningsmöjligheter för såväl gårdar som andra företag och aktörer på landsbygden. Den breddar samtidigt också innehållet, volymen och den regionala tillgängligheten för social- och hälsovårdstjänster.

Även de som bor på landet på sin fritid behöver bl.a. sociala tjänster och hälsovårdstjänster. Regeringen poängterar medborgarnas behov av flexibel service också i kommunen där fritidsbostaden är belägen. Utskottet anser att särskilt när det gäller hälso- och sjukvårdstjänster måste kommunborna ges större möjligheter att själva få välja hälsovårdscentral eller sjukhus där de kan få vård och andra hälsovårdstjänster som kommunerna ansvarar för.

En åldrande befolkning och andra förändringar i omvärlden leder till att man också på landsbygden kommer att ha det svårt att rekrytera ar-

betskraft. Personalunderskottet inom social- och hälsovården varierar kraftigt beroende på region. Underskottet var t.ex. större än 20 procent i fjol på en fjärdedel av hälsovårdscentralerna. Det finns inte heller tillräckligt med tandläkare på hälsovårdscentralerna (fattas ungefär 16 procent). Inom övriga yrkesgrupper inom social- och hälso- och sjukvården rör sig personalbristen kring 5 procent. Det relativt största underskottet fanns bland specialbarnträdgårdslärare, socialarbetare och socialhandledare. Ungefär en fjärdedel av de vakanta socialarbetarjobben har skötts av visstidsanställda för att det inte har funnits tillräckligt med behöriga socialarbetare.

"Regeringen sörjer för tillgången till kunnig arbetskraft i hela landet och stödjer överföring av både inhemsk och utländsk arbetskraft till landsbygden" sägs det i redogörelsen. För att det ska finnas arbetskraft att tillgå på landsbygden måste omstruktureringen av social- och hälsovårdstjänsterna fortsätta enligt riktlinjerna för kommun- och servicestrukturreformen. Dessutom måste man, som det påpekas i redogörelsen, utveckla kvaliteten i arbetslivet samt säkra de arbetsföras kompetens och kondition, förbättra gamlas arbetsförmåga, uppmuntra senareläggning av pensionering genom flexibla arbetstidslösningar och arbetstidsarrangemang samt väcka medborgarnas intresse för arbete på landsbygden.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 24 september 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /cent
Marjaana Koskinen /sd
Jukka Mäkelä /saml

Håkan Nordman /sv
Markku Pakkanen /cent
Päivi Räsänen /kd
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.